

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 13. studenog 2019.

Analiza presude

Žaja protiv Hrvatske
br. zahtjeva 37462/09

Povreda članka 7. Konvencije – nema kazne bez zakona

Neujednačen prijevod i nedosljedno tumačenje odredbe Konvencije o privremenom uvozu, uzrokovali su povredu načela nullum crimen sine lege.

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), u vijeću od 7 sudaca, 4. listopada 2016. donio je presudu kojom je utvrdio da je Republika Hrvatska prijevodom i nedosljednim tumačenjem odredbe članka 5. Aneksa C Konvencije o privremenom uvozu (dalje u tekstu: „Istanbulska konvencija“) povrijedila članak 7. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija). Ovo je prva presuda protiv Hrvatske u kojoj je Europski sud utvrdio povredu članka. 7. Konvencije.

Podnositelj zahtjeva imao je prebivalište u Hrvatskoj a odobreni stalni boravak u Pragu. Kad je 2008. automobilom došao u Hrvatsku, Carinska uprava je protiv njega pokrenula prekršajni postupak zbog kršenja pravila o privremenom uvozu strane robe uz potpuno oslobođenje od uvozne carine. U prekršajnom postupku utvrđeno je da podnositelj nema pravo na povlasticu potpunog oslobođenja jer ima prijavljeno prebivalište u Hrvatskoj, a samo boravi u Češkoj. Pozivom na zahtjev prebivališta (čl.5. Aneksa C Istanbulske konvencije), Carinska uprava je podnositelja proglasila krivim i osudila ga na plaćanje novčane kazne u iznosu od 5.000,00 kuna. Pritom je odbila podnositeljeve argumente da pojam *person resident* iz službenog teksta članka 5. Aneksa C Istanbulske konvencije ne znači *prebivalište* u smislu domaćeg prava, nego *življenje*. Carinska uprava nije prihvatila niti dokaze koje je podnositelj ponudio u svrhu dokaza života u Češkoj. Naime, u Češkoj je imao pravo stalnog boravka i zdravstveno osiguranje, tamo mu je živjela obitelj, on nije bio hrvatski porezni obveznik bez obzira na to što je Hrvatskoj imao prijavljeno prebivalište, a nije imao niti obvezno zdravstveno osiguranje u Hrvatskoj. Podnositeljeve prigovore odbili su i Visoki prekršajni sud i Ustavni sud.

Europski sud je ocjenjivao je li podnositelj mogao predvidjeti da će počiniti carinski prekršaj ako u Hrvatskoj koristi automobil kojeg je kupio i registrirao u inozemstvu, obzirom na tekst odredbe čl. 5. Aneksa C Istanbulske konvencije, ukupnost relevantnih domaćih propisa

i praksu hrvatskih sudova i drugih tijela. Drugim riječima, trebalo je utvrditi je li u prekršajnom postupku povrijeđeno načelo *nema kazne bez zakona* iz članka 7. Konvencije

Obzirom da primjena tog načela dolazi u obzir samo u kaznenim postupcima, Europski sud je, primjenjujući *Engel* kriterije¹, utvrdio da je carinski prekršajni postupak u konkretnom slučaju doista bio "kazneni" u autonomnom konvencijskom značenju tog pojma. Maksimalna propisana visina novčane kazne od 100.000,00 kuna, koja je očito imala odvratajući značaj, bila je ključna za klasifikaciju konkretnog carinskog prekršajnog postupka kao kaznenog u konvencijskom smislu. Za takvu ocjenu nije bila od utjecaja činjenica da je podnositelj u konačnici osuđen na daleko nižu kaznu (5.000,00 kuna), jer se ocjenjuje važnost onoga što je isprva bilo zapriječeno.

Sukladno dobro utvrđenoj praksi Europskog suda, načelo *nema kazne bez zakona* iz članka 7. Konvencije znači da mogu biti počinjena samo ona kaznena djela i određene samo one sankcije koje su prethodno propisane zakonom. Djelo mora biti jasno određeno što znači da pojedinac već iz formulacije relevantne zakonske odredbe (te ako je potrebno uz pomoć tumačenja od strane sudova i eventualno pravnog savjeta) mora znati kada će njegova djela i propuštanja dovesti do kaznene odgovornosti. Kako bi pojedinac u što je moguće većoj mjeri bio zaštićen od proizvoljnog tumačenja propisa od strane nacionalnih tijela proizvoljnog progona, osuđivanja ili kažnjavanja, propisi i sudska praksa moraju biti jasni, predvidljivi i dostupni.

U ovom predmetu, Europski sud je utvrdio da prijevod pojma *person resident* na hrvatski jezik i njegovo tumačenje u praksi domaćih tijela nisu bili dovoljno jasni i predvidljivi.

Prvo, tekst odredbe članka 5. st. 1. b) Aneksa C Istanbulske konvencije nije jasan. Službeni prijevod teksta tog članka na hrvatski jezik nije ujednačen. Riječ *person resident* je najprije prevedena kao *osoba s prebivalištem*, dok je u nastavku rečenice istog članka prevedena kao *osobe koje žive*.² Europski sud je istaknuo da bi u lingvističkom smislu točniji prijevod na hrvatski jezik bio *osobe koje žive*, a to proizlazi i iz engleskog teksta navedene konvencije. Time je došlo do nesigurnosti je li prebivalište ili boravište odlučujući uvjet za korištenje povlastice i može li je koristiti podnositelj.

Drugo, domaća tijela nisu uklonila dvojbe u tumačenju teksta ove odredbe. Naime, iz odluka Carinske uprave i Visokog prekršajnog suda proizlazi da se u sličnim prekršajnim predmetima pojam *persons resident* tumačio kao *osobe koje imaju prebivalište*. Međutim, ta se praksa razlikuje od mišljenja koja je izdala Carinske uprave u razdoblju 2006. - 2013. u kojima je pojam *person resident* tumačila kao *uobičajeno boravište*. Takvo različito tumačenje predstavljalo je nedosljednost prakse domaćih tijela u vrijeme kad je podnositelj počinio prekršaj. Zbog te nedosljednosti, podnositelj nije mogao znati koje je jasno tumačenje mjerodavne odredbe.

¹ *Engel* kriteriji su: 1. klasifikacija djela u domaćem pravu s tim da je to tek početni indikator, 2. priroda protupravnog ponašanja te 3. priroda i težina propisane kazne.

²

Tekst odredbe članka 5. st. 1. b) Aneksa C. Istanbulske konvencije na engleskom jeziku Article 5 For the facilities granted by this Annex to apply: b) means of transport for private use must be registered in a territory other than that of temporary admission, <u>in the name of a person established or resident in a territory</u> other than that of temporary admission, and be imported and used by <u>persons resident in such a territory</u> .	Prijevod odredbe članka 5. st. 1. b) Aneksa C. Istanbulske konvencije na hrvatski jezik: Članak 5. Za primjenu povlastica koje jamči ovaj Aneks: (b) prijevozna sredstva za privatnu uporabu moraju biti registrirana na teritoriju različitom od teritorija privremenog uvoza, <u>na ime osoba sa sjedištem ili prebivalištem na teritoriju izvan teritorija privremenog uvoza</u> , i moraju ih uvesti i koristiti <u>osobe koje žive na tom teritoriju</u> .

Stoga podnositelj u vrijeme kad je vozilom ušao u Hrvatsku, nije čak niti uz pravni savjet mogao predvidjeti da će počiniti carinski prekršaj. To znači da on nije mogao razlikovati dopušteno od zabranjenog ponašanja uz stupanj sigurnosti koji zahtijeva članak 7. Konvencije.

Slijedom navedenog podnositeljevom osudom u carinskom prekršajnom postupku došlo do povrede načela *nema kazne bez zakona*.

Vidi sličan predmet [Lopac i drugi protiv Hrvatske](#).

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2019. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskom sudom za ljudska prava